

Et forløb ved Vadehavet

Diana Lindboe
Arkitektonisk Belysningsdesign

4384

Afgangsprogram forår 2016

Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur,
Design og Konservering Afdelingen for Arkitektonisk Belysningsdesign
Institut; Bygningskunst og Design

Vejledere: Nicholas Thomas Lee og Susanne Eeg

Diana Lindboe, stud 4384

Indhold

Introduktion	5
Kontekst	7
Lokal strategisk kontekst	9
Historisk kontekst	11
Geografisk kontekst	13
Site kontekst	15
Lys kontekst	19
Projekt	23
Introduktion	25
Arkitektonisk intention	27
Rumprogram	29
Afgrænsning	35
Aflevering	37
Studieforløb	39
Tidsplan	41
Kildehenvisninger	43

Sort Sol - Stærenes efterårstræk ved Vadehavet

Introduktion

Dette projekt vil danne rammerne for et forløb af oplevelser ved Vadehavet. Vadehavets rytmer, i lyset, landskabet og fuglelivet, er omdrejningspunktet for en serie af arkitektoniske elementer, der har til formål at indramme og forstærke oplevelsen af Vadehavets særegne natur.

Projektforslaget har til formål at complimentere det nye Vadehavscenter, ved at udfolde den tilegnede viden herfra, gennem oplevelser på konkrete nedslagspunkter i landskabet. Projektet ønsker tilmed at styrke Vadehavet som national og international destination, samt skabe et samarbejde på tværs af kommunegrænserne.

Projektet skal foreslå en strategi for et samlet forløb, der dannes gennem en serie af pavilloner, til oplevelse af stedets variation. Projektet er både for besøgende af Vadehavscentret, men også for besøgende, der på egen hånd vil udforske stedet.

Kontekst

“Vi vil gerne forstærke Ribes internationale ry som turistattraktion ved at se marskens hovedstad som en naturlig del af Verdensarv Vadehavet. Der hvor områdets natur og kultur går op i en højere enhed. Vi vil tilbyde vores medlemmer at blive klogere på denne sammenhæng, så de besøgende kan få endnu mere glæde af deres ophold i vadehavsområdet”. - Poul Anker Nielsen, formand

“Vi skal påtage os den vigtige opgave både at beskytte og benytte Vadehavet på en bæredygtig måde. Den opgave kan ingen løfte alene. Jeg ser frem til, at vi i nationalparken sammen med vores lokale, nationale og internationale samarbejdspartnere vil øge de kvaliteter, som også i fremtiden gør Vadehavsområdet til et endnu mere attraktivt sted at bo og besøge”. - Janne Liburd, bestyrelsesformand

Den lokale interesse for at udnytte det nye potentiale er stort.

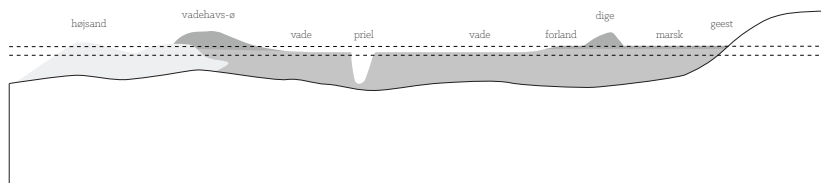
Lokal strategisk kontekst

Igennem UNESCO-udmærkelsen som verdensarv, er det overordnede formål at beskytte og bevare naturområder samt kulturhistoriske steder og monumenter af “enestående universel værdi” for hele menneskeheden.

Forud for ansøgningen, om at blive verdensarv, og udpegningen lå en lokal holdningsændring. Det skyldes vedtagelsen af Nationalpark Vadehavet i 2010, hvor den lokale opbakning var afgørende, samt at nationale og internationale naturudmærkelser efter finanskrisens indtog, anses for at kunne styrke den økonomiske vækst i udkantsområdet. Vadehavscetret kommer fremadrettet til at hedde “Vadehavscetret – indgangen til UNESCO Verdensarv”.

Realdania har igangsat et strategiprojekt i Tønder Kommune, som er en del af kampagnen “På forkant”. Her er visionen at den mangfoldige kulturarv og særegne natur i Nationalpark Vadehavet, og nærheden til resten af Europa og de levende lokalsamfund skal styrke turismen og skabe yderligere livsglæde hos indbyggerne i Tønder Kommune.

Gennem Realdanias kampagne “Stedet Tæller” sættes der ligeledes fokus på at udvikle og udnytte de stedbundne potentialer, der kan bidrage til at styrke livskvaliteten i Danmarks yderområder. Herigennem er projektet “Revitalisering af Fanø Bad” udvalgt til realisering.

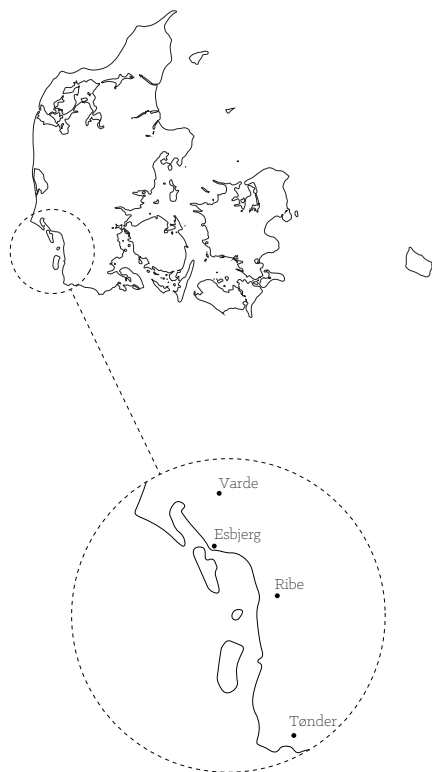
Øverst: Diagramatisk snit over landskabets typologier - Højvande og lavvande markeret over 10-20 kilometer.

Nederst: Sonderbau bunker ved Tønder.

Historisk kontekst

Helt tilbage til 350 år f. Kr. findes fortællinger om stormfloder med tab af store landområder og tusinder af druknede. Havgigerne langs kysten blev derfor bygget i 1900-tallet, hvilket også gav mulighed for at udnytte marskjorden mere effektivt end tidligere. Gennem bevandingskanaler kunne å-vandet ledes ind, når det skulle bruges. Dette, i takt med den industrielle udvikling inden for landbruget, forvandlede marsken fra at være en naturlig del af Vadehavets økosystem til at være et stærkt kulturpåvirket landskab uden direkte kontakt til Vadehavet foran diget. Dybe grøfter og udrettede åløb præger stadig landskabet i dag og gårde og landsbyer ligger stadig primært på geestkanten, men med marsken i umiddelbar nærhed. Kysten rammes i gennemsnit af 3-4 stormfloder om året, hvor vandet står godt op ad diget.

Langs hele Vadehavskysten ligger resterne fra, Atlantvolden, et forsvar af beton. De mange bunkere var i anden verdenskrig dele af det tyske forsvar, der strakte sig fra Nordkap til Pyrenæerne. I dag ligger der stadig mange forskellige stillinger, især på øerne, omkring Esbjerg og ved Blåvand. De ligger som en naturlig del af det kulturhistoriske landskab, gemt bag lag af sand, skjult i plantager eller nedbrudt af vind og bølger i havkanten. Bygningskulturen langs Vadehavet præges også af mange velholdte, gamle huse og bebyggelser. Herunder gårde, bindingsværkshuse og gavlhuse i købstederne samt velbevarede landsbymiljøer.

Vadehavet i national kontekst.

Geografisk kontekst

Vadehavet er et unikt naturområde med et helt særligt landskab og lys. Det er et landskab i konstant forandring, formet af vinden og vandet. Tidevandet skaber et varierende landskab, som tørlægger vadeerne to gange i døgnet, hvilket danner spisekammer for 10-20 millioner trækfugle, der kan opleves overalt ved Vadehavet.

Netop naturværdierne er baggrunden for Vadehavets status som nationalpark og i 2014 blev den danske del af Vadehavet udpeget af UNESCO som verdensarv. Derved er det samlede Vadehav, fra HO Bugt i nord til Den Helder i Holland i syd, udpeget som verdensarv.

Ved Ribe ligger Vadehavscentret, som er et eksisterende formidlingscenter, der netop nu er under stor forvandling i forbindelse med udpegningen. Gennem nye rammer kommer centret til at formidle viden og forståelse for landskabets og tidevandets dynamik, historien om stormfloderne og trækfuglenes individuelle karakterer og forløb.

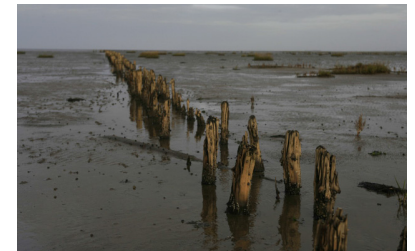

Diagramatisk oversigt over sitet

Site kontekst

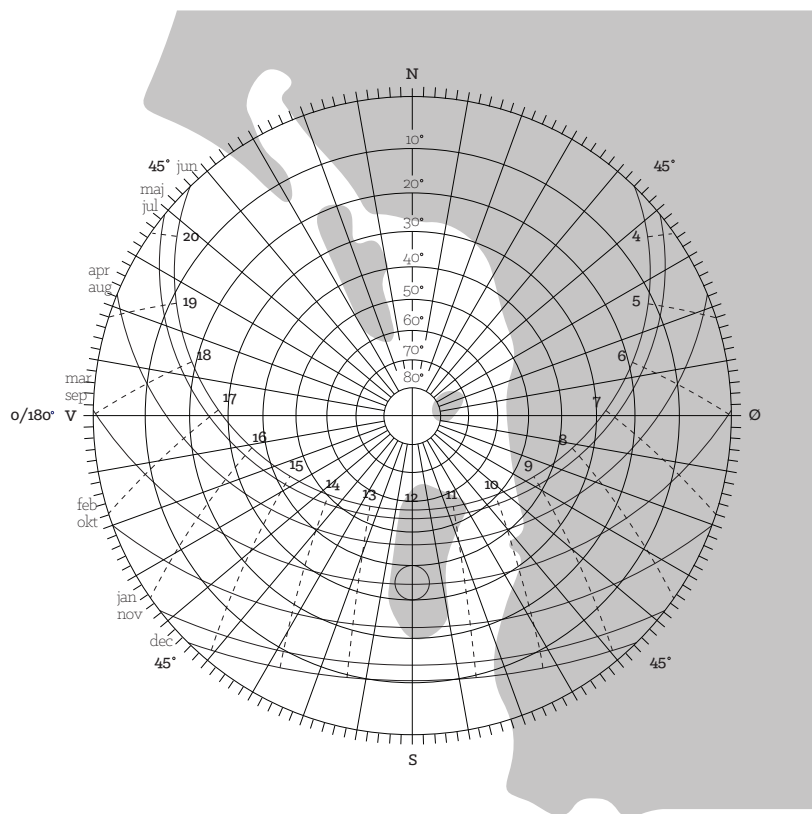
Vadehavscentret ligger som et centrum på projektets site og danner et langstrakt forløb i både nordlig og sydlig retning. Sitet breder sig fra havet, på indersiden af vadehavsøerne, og ind i landet over de næreste adgangs- og hovedveje.

Sitet for projektet, indeholder alle Vadehavets karakteristiske landskabelige træk fra fastlandet, og har udsyn til Vadehavsoernes klitlandskaber.

*Landskabet ved Vadehavet -
Adgang og marsk.*

*Landskabet ved Vadehavet -
Å-løb, diget og vaderne.*

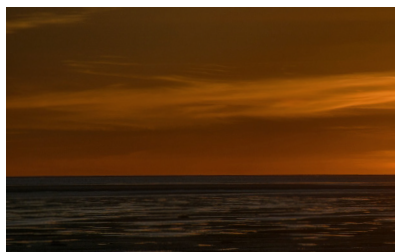
Soldiagram over Vadehavet

Lys kontekst

Lyset ved Vadehavet er utrolig kraftigt, hvilket skyldes den lave horisont og den høje himmel, der sammen danner en meget stor himmelhvælving. Lysets styrke gør, at her kan ses meget langt og når det er mørkt kan her ses mere af nattehimmelen.

Landskabet kan opleves varieret afhængigt af Vadehavets forskellige rytmer. Ude på højsandene opleves lyset stærkere end på landsiden, da sandet her er hvidt/gulligt, samtidigt med at Vadehavet er gråt og havbunden mørk, som gør at lyset reflekteres mere og der dannes et kraftigt luftspejl. Fra landsiden kan denne spejling gøre at øerne ser ud til at svæve let over horisonten.

Ved lavvande ligger der derimod mindre vandspejl overalt på vaderne som kan betrædes og udforskes. Ved en vinterdag på vaderne fåes der en anden oplevelse, hvor lyset reflekteres endnu stærkere i den hvide sne.

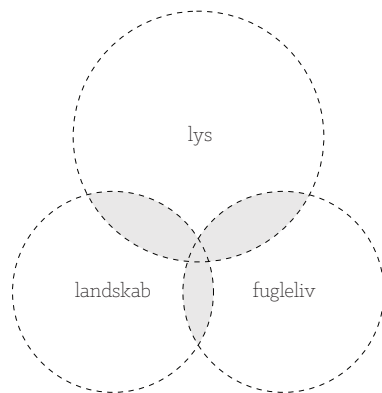
Variationer i lyset over Vadehavet

Øverst: Sommer ved vadeerne.

Nederst: Vinter med is på vadeerne.

Projekt

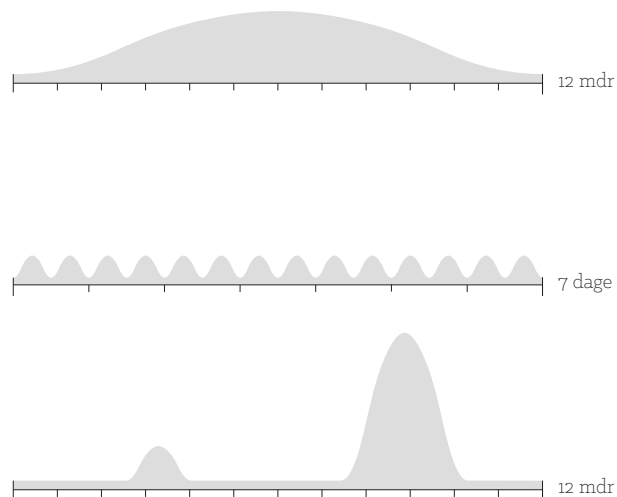
Oplevelser i forløbet.

Introduktion

Projektet skal indramme et forløb i naturen gennem nedslag, sætter fokus på specifikke oplevelser for stedet. Den arkitektoniske løsning skal gå i dialog med Vadehavets rytmer og foranderligheder, gennem en kombination af lyset, landskabet og fuglelivet. På den måde kan både de der besøger Vadehavscentret og de som ikke gør, herigennem få muligheden for at opleve variationen af områdets oplevelser i et foreslået forløb af pavilloner.

Hvordan styres et sådan forløb, der præges af et foranderligt landskab? Og hvordan indrammes oplevelsen af lyset, landskabet og fuglelivet i et arkitektonisk forslag til udsagn om variationerne ved Vadehavet?

Projektet vil på baggrund af ekspertudsagn og registreringer foreslå en strategi for et forløb mellem nedslagspunkter for oplevelser, og her definere og indramme muligheden for en specifik oplevelse. Hvert nedslag, skal gennem et arkitektonisk greb, tilbyde et fokus eller en indramning af netop den kombination af lys, landskab og fugleliv, som er karakteristisk for dette sted, særligt i forhold til rytme og foranderlighed.

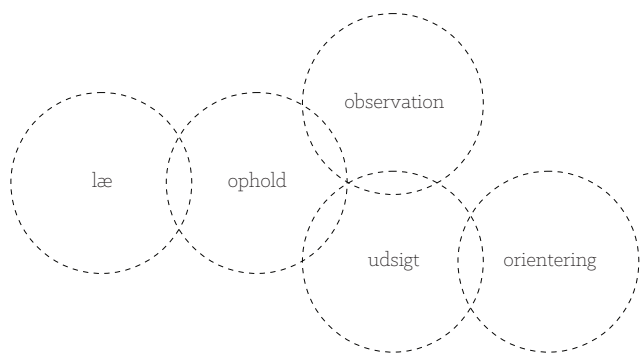
Rytmer ved Vadehavet -
Sollyset, tidevandet og stærene.

Arkitektonisk intention

En serie af pavilloner skal danne rammerne for oplevelser af Vadehavets dynamikker mellem lyset, landskabet og fuglelivet. Pavillonerne skal lede Vadehavets besøgende ud i landskabet, og da naturen ikke kan programsættes, skal de netop sætte fokus på de rytmer og foranderligheder der kan opleves på stedet.

Pavillonerne skal fungere som et samlet forløb, men også som enkelte enheder, der kan opdages og udforskes i landskabet. De skal stå som åbne tilgængelige elementer, der indskrives sig i den landskabelige kontekst, samt inviterer til ophold gennem oplevelser.

De store rytmer; lyset, landskabet og fuglelivet, skal som særlige stedbundne karakterer, indramme og forstærke stedets kvaliteter. Pavillonerne skal samtidigt gøre de besøgende opmærksomme på de oplevelser, der også kan fåes, når de store rytmer bliver brudt ned i mindre udsnit. Der skabes på den måde et rettet fokus mod udvalgte mindre rytmer, som eksempelvis skyggens vandring eller vandets refleksion.

Funktioner i diagramatisk rumprogram.

Rumprogram

Forløbet består af en række pavilloner, der skal forholde sig til forandringen af landskabet, smat have en materialitet og tyngde, så de over længere tid kan tilpasse sig i den omgivende natur.

Pavillonernes dimensioner forventes at holde sig inde for et areal af ca. 50 kvadratmeter hver.

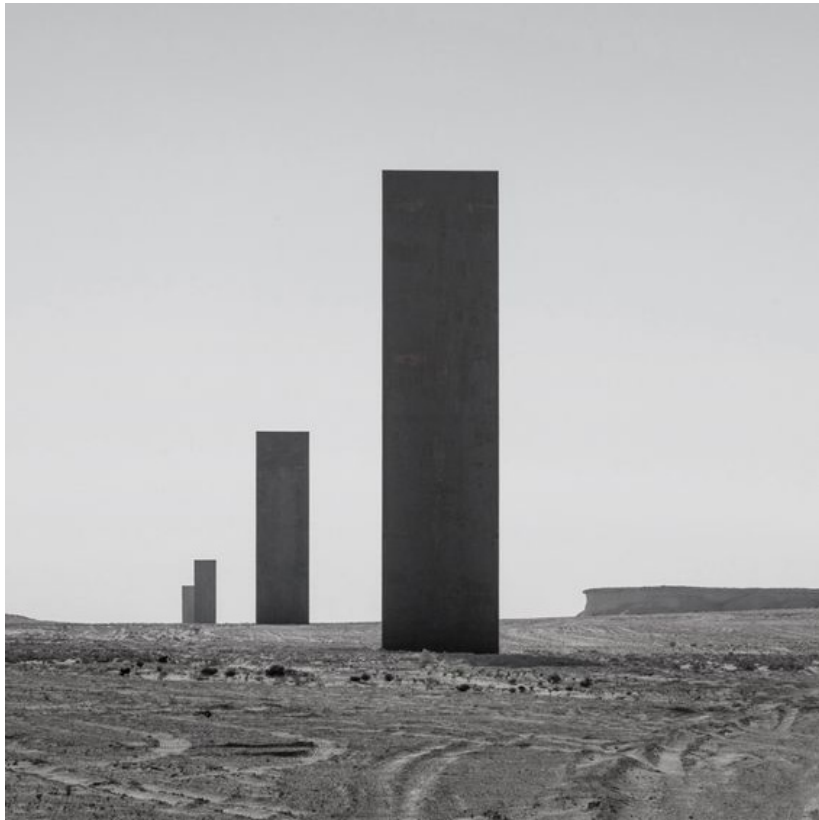
Det samlede forløb af oplevelser, af Vadehavets rytmer i lyset, landskabet og fuglelivet, skal kombinere funktionerne; observation, orientering, udsigt, læ og ophold.

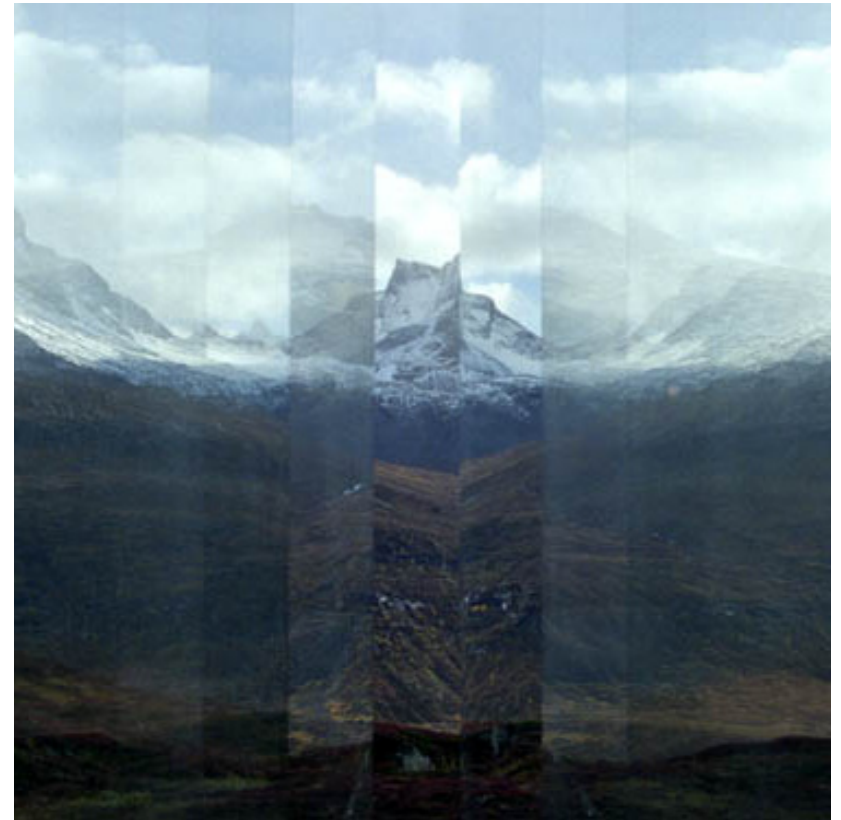
Lys: *Skyspace Outside Insight, James Turrell -
Verdens nordligste Skyspace i Sverige.*

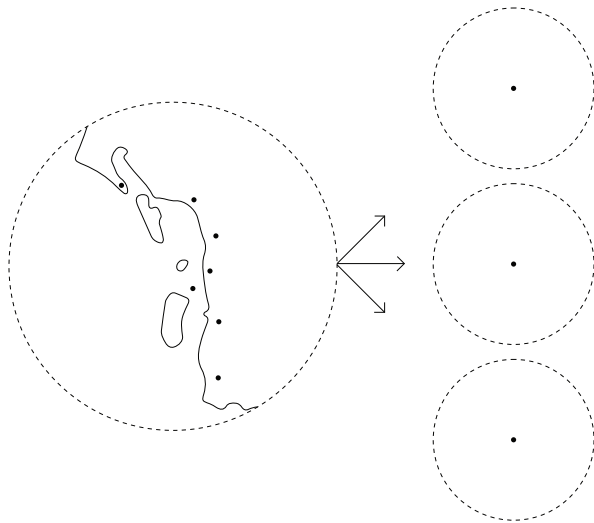
Observation: *Wild Reindeer Centre, Snøhetta -
Pavillon der indskrives sig i landskabet gennem
refleksion i facaden.*

Orientering: *East-West/West-East, Richard Serra -*
Fire 15 meter høje stålblader placeret over en
afstand på 1 km i Qatars ørken.

Udsigt: *Sight Apparatus, Carl-Viggo Hølmekbakk -*
Udsigtspunkt ved Sognefjellet i Norge.

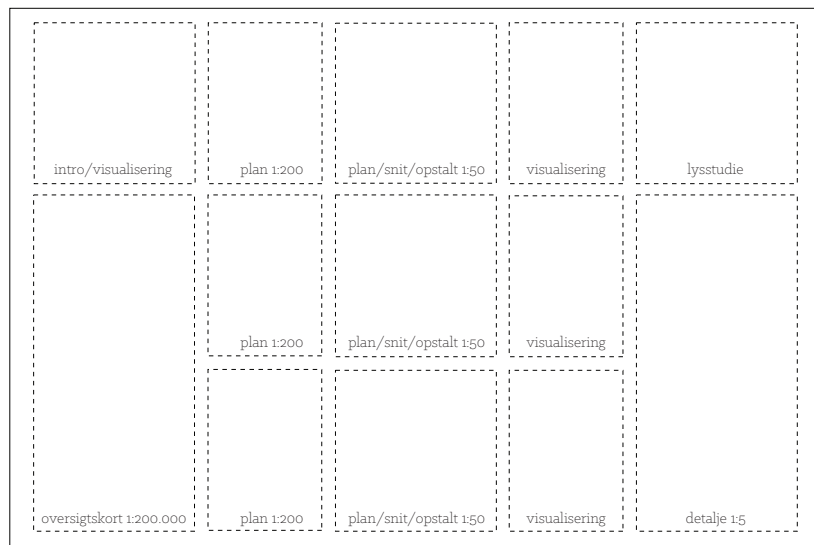

Afgrænsning

Afgrænsning

Projektet skal definere en strategi for hele oplevelsesforløbet og angive placeringen af en række pavilloner med hvert sit tema og hver sin kontekst.

Projektet vil identificere og udvælge 3 pavilloner, der vil blive udviklet yderligere, for at definere et fælles koncept og danne et fælles arkitektonisk formsprog for det samlede forløb af pavilloner.

Vejledende ophængningsplan 2x3 meter.

Aflevering

Ophængning:

Oversigtskort 1:200.000
 Situationsplaner 1:200
 Snit og opstalter 1:50
 Detalje 1:5
 Visualiseringer

Model:

Pavilloner i kontekst 1:50
 Procesmodeller

Andet:

Program
 Proceskatalog
 Materialeprøver

Studierejser: Paris 2009 - Japan 2009 -
Portugal 2010 - USA 2012 - opmålingsrejse
på Mallorca 2012.

Studieforløb

2009-2012 Bachelor

Afd. 1 Arkitektur, Land og By

Vejledere: Steen Høyer, Christina Capetillo,

Jacob Bang og Claus Bohn

2012-2013 Kandidat 1.-2. semester

Afd. KTR Kulturarv, Transformation og Restaurering

Vejledere: Christoffer Harlang, Nicolai Bo Andersen,

Søren Vadstrup og Thomas Kampmann

2013 Praktik (forår)

LIW Planning, landskabstegnestue

2013-2014 Barselsorlov

2014 Praktik (efterår)

Dansk Bygningsarv, rådgivningsvirksomhed

2014-2016 Studiearbejde

Dansk Bygningsarv, analytiker

2015 Barselsorlov (forår)

2015-2016 Kandidat 3.-4. semester

Afd. Arkitektonisk Belysningsdesign

Vejledere: Susanne Eeg, Katja Bülow,

Christina Augustesen og Nicholas Thomas Lee

Tidsplan

Uger	5	6	7	8	9	10	11
Programskrivning	••••••••••						
Landskabelig koncept				••••••••••			
Rumligt koncept						••••••••••	
Lysstudie							
Koncepter fastlægges							
Model							
Detalje							
Gennemtegning							
Print							
Aflevering							
Sitebesøg		•			•		
Mellemgennemgange				•			•

	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
	••••••••••									
			••••••••							
				••••••						
					••••••••••					
							••••••			
								••••••••••		
									••	
										•
					•					
								•		

Kilder

Bøger

- “Nationalpark Vadehavet - Natur i verdensklasse”, Jens Kristian Kjærgaard, 2015.
- “The Tønder Projekt”, KADK, Spatial Design, Perception and Detail Master Programme, 2014.
- “Detour. Architecture and design along 18 National Tourist Routes in Norway”, Hege Lysholm og Nina Berre, 2010.

Artikler

- “Verdensarv Vadehavet”, Nationalpark Magasin nr. 2, John Frederiksen, 2015.
- “Atlantvolden”, Nationalpark Magasin nr. 1, Mette Bjerrum Jensen, 2015.
- “Museum Insel Hombroich”, Arkitekten nr. 9, Thomas Wiesner, 1997.

Kontaktpersoner

- Klaus Melby, leder af Vadehavscentret

Hjemmesider

- www.nationalparkvadehavet.dk
- www.vadehavscentret.dk
- www.naturstyrelsen.dk
- www.realdania.dk
- www.stedettaeller.dk
- www.paaforkant.dk

